

**Araştırma Makalesi**

**İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Kişilerarası İletişim Yetkinliği Durumlarının  
Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi**

*Investigation of Interpersonal Communication Competence Status of Communication Faculty  
Students According to Demographic Characteristics*

**Ümit ÖZEN**

Dr., Serbest Araştırmacı

[umitozen@hotmail.com](mailto:umitozen@hotmail.com)

<https://orcid.org/0000-0003-2949-3833>

| Makale Geliş Tarihi | Makale Kabul Tarihi |
|---------------------|---------------------|
| 17.07.2024          | 26.11.2024          |

**Öz**

*Bu araştırmanın amacı, iletişim fakültesi öğrencilerinin kişiler arası iletişim yetkinliklerini çeşitli değişkenler ile irdeleyerek ortaya koymaktır. Çalışma nicel desende tarama modelinde planlanmıştır. Gazi Üniversitesi Etik Kurul Komisyonundan onay alınmıştır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma 410 kız, 410 erkek olmak üzere toplam 820 üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Veri toplama araçları olarak genel bilgi formu ve Kişilerarası İletişim Yetkinliği Envanteri kullanılmıştır. Kişilerarası iletişim yeterliklerinin dört faktörlü yapısını (dinleme becerisi, sosyal rahatlama becerisi, empati becerisi, kendini ifade etme becerisi) belirlemek için araştırmacı Kişilerarası İletişim Yeterlilik Envanteri'ni (ICCI) uygulamıştır. Veriler SPSS programıyla analiz edilmiştir. Bu çalışmada Cronbach Alfa değeri 0.81'dir. Elde edilen sonuçlar, cinsiyet, anne baba birliktelik, aile yapısının çekirdek veya geleneksel olup olmaması, sosyo ekonomik düzey, sosyal destek alma düzeyi ve kardeş sayısı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır. Aile yapısını tanımlamada sosyal rahatlık becerisi boyutu, empati becerisi boyutu ve kişilerarası iletişim yetkinliklerinde anlamlı farklılık çıkmıştır.*

**Anahtar Kelimeler:** Kişiler Arası İletişim Yetkinliği, İletişim, İletişim Fakültesi, Üniversite Öğrencileri, Demografik Özellikler.

**Abstract**

*The aim of this study is to reveal the interpersonal communication competencies of communication faculty students by examining them with various variables. The study was planned in a quantitative survey model. Approval was obtained from Gazi University Ethics Committee. The study group was determined by convenience sampling method. The study consisted of 820 university students, 410 female and 410 male. General information form and Interpersonal Communication Disposition Inventory were used as data collection tools. The researcher applied the Interpersonal Communication Competence Inventory (ICCI) to determine the four-factor structure of interpersonal communication competencies (listening skill, social relaxation skill, empathy skill, self-expression skill). The data were analyzed with SPSS program. The Cronbach Alpha value in this study was 0.81. The results showed that there was no significant difference in terms of gender, parental union, whether the family structure was nuclear or traditional, socio-economic level, level of social support and number of siblings. Significant differences were found in the social comfort skill dimension, empathy skill dimension and interpersonal communication competencies in defining family structure.*

**Önerilen Atıf /Suggested Citation**

Özen, Ü., 2024, İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Kişilerarası İletişim Yetkinliği Durumlarının Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 59(4), 2747-2762.

**Keywords:** *Interpersonal Communication Competence, Communication, Faculty of Communication, University Students, Demographic Characteristics.*

## 1. Giriş

İngilizce ve Fransızca aynı kelime olan “communication” yani iletişim köken olarak Latince paylaşım ya da aktarma anlamına gelen “communicatio” kelimesinden türetilmiştir. Bu ilk anlamına göre iletişim, gönderici, alıcı ve mesaj olarak üç sütuna oturtulan maddi ve somut olan bir durumdur. Özellikle II. Dünya Savaşı’na giden süreçte propaganda kavramının ortaya çıkmasıyla iletişim kavramının kökensel olarak anlamaştırılmasını dört farklı bakış açısıyla ele almak mümkündür (Peters, 1999). Birinci bakış açısıyla dahil olmak, katılmak ve paylaşmak olarak anlamlandırılır. İkinci bakış açısı, fiziksel aktarım ve taşımayla ilişkilendirir. Üçüncüsü, karşılıklı değiş tokuş ve değiştirme odaklı anlamı ifade eder. Dördüncüsü ise sembolik etkileşimin farklı türlerine işaret eder. İletişim kavramı ile ilgili birçok tanım yapılması göz önünde bulundurulursa bu tanımlarda yer alan unsurları açıklamak daha yerinde olacaktır. İlk olarak, kişi ya da kişiler arasında karşılıklı gerçekleşmelidir. Yapay zekanın gelişimi ile makineler arası iletişimi göz önüne alırsak sadece insanlar arasında gerçekleşen süreç olup olmadığı konusu tartışmaya açılabilir. İkincisi, birden fazla yol ve farklı sembollerden oluşan araçlarla duygu, düşünce ve bilginin aktarımı söz konusudur. Üçüncüsü, gönderici (kaynak), alıcı (hedef), ileti (mesaj), araç (kanal) ve dönüt (geribildirim) gibi beş ögenin öne çıktığı bir süreçtir. Dördüncü olarak iletişimin, belli amaçlara ulaşmak için kişi, topluluk, örgüt, kurum, devlet ve küresel toplumda etki ve değişim yaratması beklenir. Beşinci olarak, sözlü, sözsüz beden, yazılı ve görsel olmak üzere dört türü bulunmaktadır.

İletişimi en basit anlamda, kaynak tarafından kodlanan mesajın bir kanal tarafından gönderilmesinin ardından alıcının kodu çözmesi ve bilginin işlendikten sonra yine bir kanal kullanılarak geri bildirim ile cevap verilmesi süreci olarak açıklanmıştır. İletişim kanallarına göre iletişim türleri sözlü iletişim, sözsüz beden iletişimi ve yazılı iletişim olarak üçe ayrılır. Son yıllarda buna görsel-işitsel iletişim, kitle iletişim ve sanal iletişim de eklenmiştir. İletişim tarzı ve amacına göre ise resmi iletişim ve resmi olmayan (gayri resmi) iletişim ayrımı yapılmaktadır. Mesajın sözlü olarak iletildiği iletişim biçimi, sözlü iletişim olarak adlandırılır. İnsanlara iletmeye çalıştığımız mesajı iyi anlamalarını sağlamak için sözlü iletişim basit ve kısa olmalıdır. Bu iletişim temelinde dil ile konuşmak ve dinlemek eylemleri bulunur. Günlük yaşamda en çok kullanılan iletişim türüdür. Bu iletişim türünde sözlerin ne şekilde ve hangi ahenkle söylendiği, sıralaması, nasıl söylendiği, sesin hızı, tonu, şiddeti, duraklamalar, vurgular gibi unsurlar yani dil ötesi iletişim de önemlidir (Küçük, 2016). Sözlü iletişime örnek olarak günlük hayatta yüzü yüze konuşma, telefon görüşmesi, radyo, televizyon ve video seslendirmeleri, işyerinde görüşmeler, konuşmalar, toplantılar, konferanslar, meslektaşlara danışma/mentörlük/yardım etmek vb. verilebilir (Temin, 2022).

Beden dilinin kullanımı karşımızdaki kişiyi etkiler ve ikna etme duygusunu yansıtır. Bilinçli beden dilinin kullanımı ile konuşurken karşı tarafı daha iyi nasıl ikna ederim ve etkileyebilirim fikrinin hayata geçirilmesini sağlar. İletişimde ne söylendiği sözlü iletişim ise nasıl söylendiği sözsüz beden iletişimidir. Bedensel temas, farklı kültürlerde farklı anlama gelebilir. Batı toplumlarında ve Doğu toplumlarında mahrem alan, kişisel alan, sosyal alan ve genel alanlar tanımlı farklılıklar gösterir. Beden dilinin evrenselliği tartışmalıdır. Örneğin, Türkiye’de göz göze temas vurgulanırken Araplarda göz göze temas istenilmez. Japonlarda ise doğrudan göz teması kurulması karşıdaki kişiye saygısızlık olarak algılanır (İzğören, 1999). Bunun yanında yüze sürülen boyalar, vücuttaki dövme, elbiselerdeki rozetler de sözsüz iletişim bağlamında ele alınır (Dökmen, 2000).

Sözlü ve sözsüz iletişim tüm canlılarda görülse de yazılı iletişim sadece insanlara özgü olup toplumsal kültür ile gelişmiştir. Bu iletişim türünde mesajlar, kaynaktan alıcıya mektup, gazete, telefon SMS mesajı, elektronik posta ya da gazete, dergi, el kitapçığı, afiş, broşür, bülten, ilan tahtası gibi iletişim araçlarıyla iletilir. “Söz uçar, yazı kalır” veciz sözünde olduğu gibi kalıcı ve bağlayıcı olması, inandırıcılığı ve güvenilirliği yüksek olması, kolaylıkla ulaşılabilme ve doğruluğunun teyit edilebilme nedenleriyle güven veren bir iletişim aracıdır (Öğretir Özçelik, 2006). Resmi ve kurumsal yazışmalar yazılı iletişimden faydalanır. Bu iletişim türü, bilginin köklü olmasını ve olduğu gibi iletilmesini sağlar. İletişim arşivlenir. Uzun iletiler gönderilebilir. Kesin, açık ve detaylı iletişime olanak verir. Birçok kişi aynı anda iletiye ulaşabilir (Vural vd., 2014).

Kişilerarası iletişim, çok yönlü ve geniş kapsamlı olmasından dolayı bu iletişimin temel amaçları şu şekilde sıralanabilir. İlk olarak, birey kendi duygu ve düşüncelerini tanımak, kendi benliğine ilişkin

değerleri açığa çıkarmak ve kendisini nesnel bakış açısıyla değerlendirme fırsat bulmak amaçlarıyla kişilerarası iletişime yönelir. İkinci olarak, bu iletişim ile dünyadaki olayları, çeşitli inanışları ve kültürleri tanıyarak dünya ile iletişim kurma imkânı bulur. Üçüncü olarak, kişiler kendi düşünce ve duygularını, kendi iç dünyalarındaki hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları özellikleri etkileşim yoluyla başka insanlarla paylaşabilirler. Son olarak, bu iletişim ile başka bireyleri ikna gücü, etkileme ve yönlendirme ile belli isteklerimizi yerine getirmek ve başkaları üzerinde etkili olmak mümkün olabilmektedir (Myers & Myers, 1988)

## 2. Kişilerarası İletişim Yetkinlikleri

Üniversite mezunları arasında yapılan araştırmalarda en çok ihtiyaç duyulan beceri ve bilgi olarak kişilerarası beceriler ve akademik beceriler belirtilmektedir. Kişilerarası beceriler; görüşme becerileri, takım çalışması ve sosyal beceriler, örgüt ve eşgüdüm becerileri ve iletişim becerileridir. Sosyal ve iletişim becerileri daha kolay iş bulmaya zemin hazırlamaktadır (Cuic Tankovic vd., 2022). Ayrıca, bir mesleğin icra edilmesinde iletişim ve empati yüksek düzeyde önem taşımaktadır (Amru vd., 2023). Bologna süreci ile birlikte istihdam edilebilirlik yani işe girme, iş hayatını sürdürebilme ve iş piyasasında hareket edebilmek için üniversiteler mezunlarının bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olmasını zorunlu kılmıştır (Puhakka vd., 2010). Modern yaşam ve küreselleşmenin getirdiği değişim, iletişim yetkinlikleri alanında yeni ihtiyaçları da ortaya çıkarmıştır. İş hayatında işverenler ve hizmet alanlar; küreselleşme, uluslararasılaşma, teknolojinin hızlı değişimi ve küresel sorunlar (iklim değişikliği, COVID 19 pandemisi, vb..) yeni zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Son yıllarda dijital iletişimin hayatımıza hızla girmesiyle iletişim yetkinlikleri konusunda yeni yaklaşımların ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur (Özçelik, 2021). Günlük yaşantımız ve iş hayatında iletişim yetkinliklerinin daha fazla önemli olacağı öngörülmektedir.

Günlük hayatımızda yaptığımız her kişilerarası iletişim faaliyeti bizi değişen dünya koşullarına uyum sağlamamızı, ilişki ve kariyerimizde başarılı olmamızı ve psikolojik sağlığımızı ve bilişsel süreçlerimizi pozitif şekilde etkilemez. Kişilerarası ilişkiler bağlamında etkin ve uygun iletişim yetkinliklerine sahip olmak gerekir. Yetkin iletişim ilk olarak bireyin bilişsel düzeyde anlamların simgesel ürünleri olan ve işlenen bilgiye sahip olmasıdır. İkinci olarak, bireyin iletişim işini yapabilme yeteneğine sahip olması ve bu konuda ustalık derecesinde becerili olmasıdır. Üçüncü olarak, bireyin iletişim konusunda sahip olduğu bilgi ve beceriyi iletişim davranışına dönüştürülebilme durumudur. Son olarak, bireyin iletişim bilgi ve becerisini aile ve iş yaşamında davranışa dönüştürebileceği güdüdür. Bu güdüyü aile, iş, toplum ve bireysel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye taşıması önemlidir (Başay & Öğretir-Özçelik, 2018).

İletişim etkinliği ilk kez Dell Hymes tarafından iletişim sadece konuşarak anlaşma yerine konuşma ve yazma esnasında gramer kurallarına uygun davranmak anlamında 1969 yılında kullanılmıştır. Bu kavramın geliştirilmesinde Wiemann (1977), McCroskey (1982) ve Spitzberg (1983) farklı yaklaşımlar sunmaları ile katkıları olmuştur (McCroskey, 1982; Spitzberg, 1983; Wiemann, 1977).

Wiemann (1977), iletişim yeterliliği yaklaşımları olarak t-grup, kendini ifade etme ve sosyal beceri yaklaşımlarını öne çıkarmıştır. Valkonen (2003), iletişim yetkinliğini “kişilerarası iletişimin uygun ve etkin olması bilmek, sosyal etkileşime girmek için motivasyona sahip olmak, meta-bilişsel iletişim becerileri ve kişilerarası iletişimde ileten, iletiyi alan ve sürecin etkin ve uygun olması için gerekli beceriler” olarak tanımlamaktadır (Valkonen, 2003).

Phillips (1983) yetkinlik tanımı yaparken onu yağlı direğe benzetmiştir. Yetkinliği elde ettiğinizi düşündüğünüz anda aslında o elinizden çıkmıştır (Phillips, 1984). Yetkinlik iş tanımı ya da iletişim amaçları gibi durumlarda tanımlanabilir. Belli durumlarda ölçülebilir. Yetkinlik yapılan herhangi bir faaliyet ya da işte başarılı olunmasına birisinin inanmasıdır. Bu inanç o bireyi motive eder. Yetkinlik davranışlar aracılığıyla gözlemlenebilir. McCroskey (1982) iletişim yetkinliklerinin tanımlarken üç unsura vurgu yapmıştır: Beceriler, başarıma ve etkinlik. Bu üç unsur, üç geleneksel davranış alanında ortaya çıkar: Psiko-motor, sosyo-duygusal ve bilişsel (McCroskey, 1982). Spitzberg (1983) bu tanıma benzer şekilde üç fakat iki farklı unsura vurgu yapmaktadır: Beceri, motivasyon ve bilgi. Ona göre iletişim yetkinliği, bir kişinin birbirine bağlı yapı olarak bilgi, beceri ve motivasyonu ile belirli amacı başarmasıdır. Bu üç unsurun birbirine bağlantılı olması iletişim yetkinliği için bu üç unsurun bir arada olması gerektiğini belirtir (Spitzberg, 1983). Birey bir amacına ulaşmak için yeterli bilgi düzeyi sahiptir fakat beceri ya da kabiliyeti yoktur. Bireyin bir amaç için motivasyonu yüksektir fakat bunu nasıl

yapacağı konusunda bilgisi eksiktir. İletişim amaçlarına ulaşmak için iletişim yetkinliklerinin bu üç unsuru bütüncül şekilde ele almalıdır.

İletişim yetkinliği, iletişim araştırmalarından önemli konulardan biridir. Sayısal veriler kullanarak iletişim yetkinlikleri ölçümü yapan birçok bilimsel çalışma yapılmıştır. İletişim yetkinliği aynı zamanda bağlamsal, kültürel ve ilişkisel boyutlarıyla da ele alınmıştır. Özellikle son dönemde teknolojik gelişmeler ve küresel toplumun oluşmasıyla iletişim yetkinlikleri ile ilgili yeni boyutlar bilimsel çalışmaların konusu olmuştur. İletişim yetkinliği olarak öz algısal, kişilerarası, küçük grup, kültürlerarası, sağlık ve bilgisayar-yardımlı olarak ayrılabilir (Allen, 2017).

Bu araştırma, iletişim fakültesi öğrencilerinin kişilerarası iletişim yetkinliklerini demografik özellikler açısından inceleyerek, öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak eğitim programlarının iyileştirilmesine yönelik bilgiler sunmayı amaçlamaktadır.

### 3. Yöntem

#### 3.1. Araştırma Yöntemi

Araştırma betimsel tarama modelindedir. Araştırmacının, bir grubun belirli özelliklerini ortaya çıkarmak için veri toplamasını amaçlayan bilimsel çalışma süreci tarama araştırması olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2008).

#### 3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılı boyunca Ankara ilindeki 5 farklı üniversitenin İletişim Fakültesi'ne devam eden, normal gelişim gösteren üniversite öğrencilerinden oluşan bir evrende gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni, bu fakültele kayıtlı tüm İletişim Fakültesi öğrencilerini kapsamakta olup, evrenin büyüklüğü, Ankara ilindeki İletişim Fakültesi öğrencilerinin toplam sayısını ifade etmektedir (Büyüköztürk vd., 2012). Evren, araştırma sonuçlarının genellenebileceği, araştırma sorularının yanıtlanabilmesi için veri toplamanın gerekli olduğu geniş bir grup olarak tanımlanabilir (Field, 2009). Bu evrenin ulaşılabilir kısmı ise, çalışma evreni (ulaşılabilir evren) olarak kabul edilmiştir ve bu evrende doğrudan gözlemler yapılmak suretiyle veriler toplanmıştır (Gravetter ve Forzano, 2012).

Araştırma örnekleme, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme, araştırmacının hedef kitlesine hızlı ve kolay erişimini sağlayan, zaman ve kaynak tasarrufu sağlamak amacıyla tercih edilen bir yöntemdir (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Bu çalışmada, 410 erkek ve 410 kız olmak üzere toplam 820 üniversite öğrencisi örneklem olarak belirlenmiştir. Cinsiyet açısından dengeli bir dağılım sağlanarak örneklem büyüklüğü belirlenmiş ve bu büyüklük, istatistiksel güvenilirlik göz önünde bulundurularak evrenin temsil gücü ve hata payı dikkate alınarak hesaplanmıştır (Gravetter ve Forzano, 2012). Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, hızlı veri toplama sağlasa da, evreni tam olarak temsil etme konusunda bazı sınırlamalar getirebilir. Ancak, bu sınırlamalar araştırmanın kapsamı ve hedef kitlesinin özellikleri dikkate alınarak kabul edilmiştir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Araştırmaya katılanlara ait temel demografik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

**Tablo 1. Demografik Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler**

| Değişken | F   | %   |
|----------|-----|-----|
| Cinsiyet | F   | 410 |
|          | M   | 410 |
| Total    | 820 | 100 |

#### 3.3. Veri Toplama Formları

##### 3.3.1. Genel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından, çeşitli kaynakların taranmasıyla, araştırmanın çalışma grubunda yer alan üniversite öğrencileri hakkında demografik bilgilere ulaşmak için geliştirilen formda; üniversite öğrencisinin yaşı, cinsiyeti, doğum sırası, kardeş sayısı, algılanan gelir düzeyi, aile yapısı ve tutumları gibi bilgilerin yanında üniversite yaşantısı ile ilgili sorulara da yer verilmiştir.

### 3.3.2. Kişilerarası İletişim Yetkinliği Envanteri (KİYE)

Huang ve Lin tarafından 2015 de üniversite öğrencileri için Kişilerarası İletişim Yetkinliği Envanteri geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlama çalışması 2021 yılında Çıkrıkçı ve Çinpolat tarafından yapılmıştır. KİYE ilişkin iç tutarlılık katsayısı 81’dir. Bu envanter 15 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar dinleme becerisi (1,2,3,4. madde), sosyal rahatlık becerisi (5,6,7,8. madde), empati becerisi (9,10,11,12.madde) ve ifade becerisi (13,14,15.madde)dir. Kişilerarası iletişim yetkinliği envanteri, Tamamen uygun değil (1), Uygun değil (2), Biraz uygun (3), Uygun (4), Tamamen Uygun (5) şeklinde 5’li likert tipine sahip bir ölçme aracıdır. Ölçme aracından en düşük 15 en yüksek 75 puan alınabilmektedir. Puanlama yapılırken tersine çevrilen madde yoktur. KİYE ölçme aracından alınan yüksek puan bireyin iletişim yetkinliğinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

### 3.4. Veri Toplama Süreci ve Analiz

Araştırma için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu’ndan 08.11.2023 tarihli ve 796752 sayılı onayı ile etik kurul izni alınmasının ardından araştırmacı tarafından Ankara’da bulunan üniversite yönetimleriyle iletişime geçilmiştir. İlgili birimler ziyaret edilmiş ve öğretim üyelerinden veri toplamak için derslerinin bir kısmının ayırt etmeleri istenmiştir. Katılımcılara çalışmanın amacı anlatılmış ve katılımın gönüllü ve gizli olduğu aktarılmıştır.

Veri analizi için IBM® SPSS Versiyon 24 programıyla elde edilen veriler üzerinde yapılan analizlerde, hipotez testleri için anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiş ve iki bağımsız örneklem arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla bağımsız t-testi ve anova testleri uygulanmış; t-testi ve anova testlerinin varsayımları doğrultusunda verilerin doğruluğu, kayıp ve aykırı değerler kontrol edilerek, normal dağılım gösteren veriler için parametrik testler tercih edilmiştir.

## 4. Bulgular

**Tablo 2. Demografik Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler**

| Değişken                           | Alt gruplar               | F   | %    |
|------------------------------------|---------------------------|-----|------|
| Cinsiyet                           | Erkek                     | 410 | 50.0 |
|                                    | Kadın                     | 410 | 50.0 |
| Anne-Baba Birliktelik Durumu       | Birlikte                  | 708 | 86.0 |
|                                    | Birlikte Değil            | 112 | 14.0 |
| Kardeşiniz var mı?                 | Evet                      | 779 | 95.0 |
|                                    | Hayır                     | 41  | 5.0  |
| Kardeş Sayısı                      | 1                         | 303 | 37.0 |
|                                    | 2                         | 311 | 38.0 |
|                                    | 3 ve üzeri                | 206 | 25.0 |
| Sosyoekonomik düzey                | Üst sosyoekonomik düzey   | 16  | 2.0  |
|                                    | Orta sosyoekonomik düzey  | 688 | 84.0 |
|                                    | Alt sosyoekonomik düzey   | 116 | 14.0 |
| Aile yapısı                        | Çekirdek aile             | 672 | 82.0 |
|                                    | Geleneksel/Kalabalık aile | 148 | 18.0 |
|                                    | Tek ebeveynli/Diğer       | 90  | 11.0 |
| Aile yapınızı nasıl tanımlarsınız? | Otoriter                  | 279 | 34.0 |
|                                    | Demokratik                | 131 | 16.0 |
|                                    | Tutarsız                  | 148 | 18.0 |
|                                    | İzin verici               | 172 | 21.0 |
|                                    | Koruyucu                  |     |      |

**Hipotez 1:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinliği puanları üzerinden ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur.

**Tablo 3. Kişilerarası İletişim Yetkinliği Düzeyleri Cinsiyete Göre İncelenmesi**

|                                         | Alt gruplar | n   | $\bar{X}$ | SS   | sd  | T     | p   |
|-----------------------------------------|-------------|-----|-----------|------|-----|-------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>                 | 1 (erkek)   | 410 | 16,56     | 1,81 | 270 | -,04  | ,97 |
|                                         | 2 (kadın)   | 410 | 16,58     | 2,74 |     |       |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b>         | 1 (erkek)   | 410 | 15,03     | 2,34 | 270 | 1,72  | ,09 |
|                                         | 2 (kadın)   | 410 | 14,03     | 3,26 |     |       |     |
| <b>Empati Becerisi</b>                  | 1 (erkek)   | 410 | 15,29     | 2,22 | 270 | -1,07 | ,29 |
|                                         | 2 (kadın)   | 410 | 15,73     | 2,21 |     |       |     |
| <b>İfade Becerisi</b>                   | 1 (erkek)   | 410 | 10,56     | 1,48 | 270 | -,12  | ,91 |
|                                         | 2 (kadın)   | 410 | 10,60     | 2,01 |     |       |     |
| <b>Kişilerarası İletişim Yetkinliği</b> | 1 (erkek)   | 410 | 57,44     | 5,59 | 270 | ,38   | ,71 |
|                                         | 2 (kadın)   | 410 | 56,94     | 7,38 |     |       |     |

Sonuçlara göre, bireylerin dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ( $t_{\text{(dinleme becerisi)}}(270) = -0,04$ ;  $t_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(270) = 1,72$ ;  $t_{\text{(empati becerisi)}}(270) = -1,07$ ;  $t_{\text{(ifade becerisi)}}(270) = -0,12$   $p > 0,05$ ). Kişilerarası iletişim yetkinliği toplam puanı üzerinden yapılan analiz sonuçlarına göre de bireylerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir ( $t(270) = 0,38$ ;  $p > 0,05$ ).

**Hipotez 2:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin aile yapısında birlikte olup olmama durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısında birlikte olup olmama durumuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısında birlikte olup olmama durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

**Tablo 4. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Aile Yapısı Birlikte Olup Olmadığı Ayrımına Göre İncelenmesi t testi Sonuçları**

|                                 | Alt gruplar  | n   | $\bar{X}$ | SS    | Sd  | t    | P   |
|---------------------------------|--------------|-----|-----------|-------|-----|------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>         | 1 (Birlikte) | 708 | 16.68     | 2.680 | 270 | 1.64 | .10 |
|                                 | 2 (Değil)    | 112 | 15.92     | 2.353 |     |      |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b> | 1 (Birlikte) | 708 | 14.18     | 3.243 | 270 | 2.70 | .78 |
|                                 | 2 (Değil)    | 112 | 14.03     | 3.262 |     |      |     |
| <b>Empati Becerisi</b>          | 1 (Birlikte) | 708 | 15.58     | 2.262 | 270 | 1.69 | .09 |
|                                 | 2 (Değil)    | 112 | 16.24     | 1.770 |     |      |     |
| <b>İfade Becerisi</b>           | 1 (Birlikte) | 708 | 10.63     | 1.932 | 270 | 6.39 | .52 |
|                                 | 2 (Değil)    | 112 | 10.41     | 2.047 |     |      |     |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri birlikte olup olmama durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir [ $t_{\text{(dinleme becerisi)}}(270) = 1,64$ ;  $t_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(270) = 2,70$ ;  $t_{\text{(empati becerisi)}}(270) = 1,69$ ;  $t_{\text{(ifade becerisi)}}(270) = 6,39$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin aile yapısının birlikte olup olmama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir [ $t(270) = 6,12$ ;  $p > ,05$ ].

**Hipotez 3:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin aile yapısının çekirdek ve geleneksel olup olmama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısının çekirdek ve geleneksel olup olmama durumuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısının çekirdek ve geleneksel olup olmama durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

**Tablo 5. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Aile Yapısı Çekirdek ve Geleneksel Ayrımına Göre İncelenmesi t testi Sonuçları**

|                                 | Alt gruplar    | n   | $\bar{X}$ | SS    | Sd  | t     | p   |
|---------------------------------|----------------|-----|-----------|-------|-----|-------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>         | 1 (Çekirdek)   | 672 | 16.67     | 2.535 | 270 | 1.27  | .20 |
|                                 | 2 (Geleneksel) | 148 | 16.14     | 3.041 |     |       |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b> | 1 (Çekirdek)   | 672 | 14.11     | 3.041 | 270 | -.55  | .57 |
|                                 | 2 (Geleneksel) | 148 | 14.39     | 3.228 |     |       |     |
| <b>Empati Becerisi</b>          | 1 (Çekirdek)   | 672 | 15.60     | 2.177 | 270 | -1.21 | .22 |
|                                 | 2 (Geleneksel) | 148 | 16.02     | 2.350 |     |       |     |
| <b>İfade Becerisi</b>           | 1 (Çekirdek)   | 672 | 10.60     | 1.921 | 270 | 0.96  | .92 |
|                                 | 2 (Geleneksel) | 148 | 11.57     | 2.072 |     |       |     |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri aile yapısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir [ $t_{\text{(dinleme becerisi)}}(270) = 1,27$ ;  $t_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(270) = -,55$ ;  $t_{\text{(empati becerisi)}}(270) = -1,21$ ;  $t_{\text{(ifade becerisi)}}(270) = 0,96$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin aile yapısına göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir [ $t(270) = -1,28$ ;  $p > ,05$ ].

**Hipotez 4:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeye göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

**Tablo 6. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre İncelenmesi t testi Sonuçları**

|                                         | Alt gruplar           | n   | $\bar{X}$ | SS    | sd  | t     | P   |
|-----------------------------------------|-----------------------|-----|-----------|-------|-----|-------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>                 | 1 (orta ve üst düzey) | 704 | 16.50     | 2.680 | 270 | -1.21 | .23 |
|                                         | 2 (alt düzey)         | 116 | 17.05     | 2.328 |     |       |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b>         | 1 (orta ve üst düzey) | 704 | 14.06     | 3.122 | 270 | -1.24 | .21 |
|                                         | 2 (alt düzey)         | 116 | 14.74     | 3.439 |     |       |     |
| <b>Empati Becerisi</b>                  | 1 (orta ve üst düzey) | 704 | 15.59     | 2.195 | 270 | -1.47 | .14 |
|                                         | 2 (alt düzey)         | 116 | 16.15     | 2.266 |     |       |     |
| <b>İfade Becerisi</b>                   | 1 (orta ve üst düzey) | 704 | 10.53     | 1.967 | 270 | -1.41 | .16 |
|                                         | 2 (alt düzey)         | 116 | 11.00     | 1.777 |     |       |     |
| <b>Kişilerarası İletişim Yetkinliği</b> | 1 (orta ve üst düzey) | 704 | 56.68     | 7.224 | 270 | -1.84 | .07 |
|                                         | 2 (alt düzey)         | 116 | 58.95     | 6.645 |     |       |     |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [ $t_{\text{(dinleme becerisi)}}(270) = -1,21$ ;  $t_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(270) = -1,24$ ;  $t_{\text{(empati becerisi)}}(270) = -1,47$ ;  $t_{\text{(ifade becerisi)}}(270) = -1,41$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir [ $t(270) = -1,84$ ;  $p > ,05$ ].

**Hipotez 5:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin sosyal destek alma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, sosyal destek alma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, sosyal destek alma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

**Tablo 7. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Sosyal Destek Alma Düzeyine Göre İncelenmesi ANOVA Sonuçları**



|                                         | Sosyal Destek Alma | N   | $\bar{X}$ | SS   | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | Sd  | Kareler Ort. | F    | p   |
|-----------------------------------------|--------------------|-----|-----------|------|-----------------|-----------------|-----|--------------|------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>                 | Evet               | 287 | 16,41     | 2,48 | Gruplar arası   | 26,45           | 2   | 13,23        | 1,92 | ,15 |
|                                         | Hayır              | 164 | 17,20     | 2,59 | Gruplar içi     | 1855,93         | 269 | 6,89         |      |     |
|                                         | Kısmen             | 369 | 16,43     | 2,74 | Toplam          | 1882,38         | 271 |              |      |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b>         | Evet               | 287 | 16,58     | 2,64 | Gruplar arası   | 40,34           | 2   | 20,17        | 2,02 | ,14 |
|                                         | Hayır              | 164 | 14,10     | 3,02 | Gruplar içi     | 2685,86         | 269 | 9,99         |      |     |
|                                         | Kısmen             | 369 | 14,91     | 3,45 | Toplam          | 2726,20         | 271 |              |      |     |
| <b>Empati Becerisi</b>                  | Evet               | 287 | 13,88     | 3,14 | Gruplar arası   | 2,42            | 2   | 1,21         | ,25  | ,78 |
|                                         | Hayır              | 164 | 14,16     | 3,17 | Gruplar içi     | 1321,46         | 269 | 4,91         |      |     |
|                                         | Kısmen             | 369 | 15,73     | 2,28 | Toplam          | 1323,88         | 271 |              |      |     |
| <b>İfade Becerisi</b>                   | Evet               | 287 | 15,80     | 2,29 | Gruplar arası   | 5,05            | 2   | 2,52         | ,67  | ,52 |
|                                         | Hayır              | 164 | 15,57     | 2,13 | Gruplar içi     | 1020,47         | 269 | 3,79         |      |     |
|                                         | Kısmen             | 369 | 15,67     | 2,21 | Toplam          | 1025,52         | 271 |              |      |     |
| <b>Kişilerarası İletişim Yetkinliği</b> | Evet               | 287 | 10,68     | 2,07 | Gruplar arası   | 209,43          | 2   | 104,71       | 2,05 | ,13 |
|                                         | Hayır              | 164 | 10,78     | 2,26 | Gruplar içi     | 13749,57        | 269 | 51,11        |      |     |
|                                         | Kısmen             | 369 | 10,45     | 1,69 | Toplam          | 13958,99        | 271 |              |      |     |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri sosyal destek alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir [ $F_{\text{(dinleme becerisi)}}(2,269) = 1,92$ ;  $F_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(2,269) = 2,02$ ;  $F_{\text{(empati becerisi)}}(2,269) = 0,25$ ;  $F_{\text{(ifade becerisi)}}(2,269) = 0,67$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin sosyal destek alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir [ $F(2,269) = 2,05$ ;  $p > ,05$ ].

**Hipotez 6:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, kardeş sayısına göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, kardeş sayısına göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

**Tablo 8. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Kardeş Sayısına Göre İncelenmesi ANOVA Sonuçları**

|                                         | Kardeş Sayısı | N   | $\bar{X}$ | SS   | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | Sd  | Kareler Ort. | F     | p   |
|-----------------------------------------|---------------|-----|-----------|------|-----------------|-----------------|-----|--------------|-------|-----|
| <b>Dinleme Becerisi</b>                 | 1             | 303 | 16,87     | 2,26 | Gruplar arası   | 12,35           | 2   | 6,17         | ,868  | ,42 |
|                                         | 2             | 311 | 16,41     | 2,87 | Gruplar içi     | 1821,88         | 269 | 7,11         |       |     |
|                                         | 3 üzeri       | 206 | 16,44     | 2,95 | Toplam          | 1834,23         | 271 |              |       |     |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b>         | 1             | 303 | 14,72     | 2,64 | Gruplar arası   | 63,42           | 2   | 31,71        | 3,100 | ,04 |
|                                         | 2             | 311 | 13,82     | 3,02 | Gruplar içi     | 2619,10         | 269 | 10,23        |       |     |
|                                         | 3 üzeri       | 206 | 13,56     | 3,92 | Toplam          | 2682,52         | 271 |              |       |     |
| <b>Empati Becerisi</b>                  | 1             | 303 | 15,96     | 2,02 | Gruplar arası   | 22,35           | 2   | 6,17         | 1,292 | ,27 |
|                                         | 2             | 311 | 15,47     | 2,36 | Gruplar içi     | 1223,75         | 269 | 4,78         |       |     |
|                                         | 3 üzeri       | 206 | 15,67     | 2,11 | Toplam          | 1236,10         | 271 |              |       |     |
| <b>İfade Becerisi</b>                   | 1             | 303 | 10,62     | 1,96 | Gruplar arası   | 3,17            | 2   | 1,58         | ,404  | ,66 |
|                                         | 2             | 311 | 10,63     | 1,79 | Gruplar içi     | 1006,39         | 269 | 3,93         |       |     |
|                                         | 3 üzeri       | 206 | 10,35     | 2,32 | Toplam          | 1009,56         | 271 |              |       |     |
| <b>Kişilerarası İletişim Yetkinliği</b> | 1             | 303 | 58,18     | 6,38 | Gruplar arası   | 238,28          | 2   | 119,64       | 2,286 | ,10 |
|                                         | 2             | 311 | 56,33     | 7,25 | Gruplar içi     | 13400,65        | 269 | 52,34        |       |     |
|                                         | 3 üzeri       | 206 | 56,02     | 8,58 | Toplam          | 13639,93        | 271 |              |       |     |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir [ $F_{\text{(dinleme becerisi)}}(2,269) = 0,868$ ;  $F_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(2,269) = 3,100$ ;  $F_{\text{(empati becerisi)}}(2,269) = 1,292$ ;  $F_{\text{(ifade becerisi)}}(2,269) = 0,404$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir [ $F(2,269) = 2,286$ ;  $p > ,05$ ].

**Hipotez 7:** İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeylerinin aile yapısını tanımlama biçimlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- **H0:**  $\mu = \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısını tanımlama biçimlerine göre anlamlı bir fark göstermemektedir.)
- **H1:**  $\mu \neq \mu_0$  (İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinlik düzeyleri, aile yapısını tanımlama biçimlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir.)

Bu amaçla katılımcıların kişilerarası iletişim yetkinlik puanları üzerinden ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

**Tablo 9. Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Aile Yapısını Tanımlamaya Göre İncelenmesi ANOVA Sonuçları**

|                                         | Aile Tanımlama | N   | $\bar{X}$ | SS   | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | Sd  | Kareler Ort. | F     | p    |
|-----------------------------------------|----------------|-----|-----------|------|-----------------|-----------------|-----|--------------|-------|------|
| <b>Dinleme Becerisi</b>                 | Otoriter       | 90  | 16,90     | 2,34 | Gruplar arası   | 28,75           | 4   | 7,18         | 1,035 | ,389 |
|                                         | Demokratik     | 279 | 16,84     | 2,29 | Gruplar içi     | 1853,62         | 269 | 6,94         |       |      |
|                                         | Tutarsız       | 131 | 16,13     | 2,62 |                 |                 |     |              |       |      |
|                                         | İzin Verici    | 148 | 16,13     | 2,82 | Toplam          | 1882,37         | 271 |              |       |      |
|                                         | Koruyucu       | 172 | 16,40     | 3,10 |                 |                 |     |              |       |      |
| <b>Sosyal Rahatlık Becerisi</b>         | Otoriter       | 90  | 13,32     | 3,23 | Gruplar arası   | 125,02          | 4   | 31,25        | 3,208 | ,01  |
|                                         | Demokratik     | 279 | 14,87     | 3,01 | Gruplar içi     | 2601,17         | 269 | 9,74         |       |      |
|                                         | Tutarsız       | 131 | 13,07     | 3,36 |                 |                 |     |              |       |      |
|                                         | İzin Verici    | 148 | 14,09     | 2,96 | Toplam          | 2726,20         | 271 |              |       |      |
|                                         | Koruyucu       | 172 | 14,39     | 3,15 |                 |                 |     |              |       |      |
| <b>Empati Becerisi</b>                  | Otoriter       | 90  | 14,90     | 2,18 | Gruplar arası   | 46,26           | 4   | 11,56        | 2,417 | ,04  |
|                                         | Demokratik     | 279 | 15,89     | 1,98 | Gruplar içi     | 1277,61         | 269 | 4,78         |       |      |
|                                         | Tutarsız       | 131 | 15,84     | 2,38 |                 |                 |     |              |       |      |
|                                         | İzin Verici    | 148 | 15,13     | 2,22 | Toplam          | 1323,88         | 271 |              |       |      |
|                                         | Koruyucu       | 172 | 16,05     | 2,31 |                 |                 |     |              |       |      |
| <b>İfade Becerisi</b>                   | Otoriter       | 90  | 10,45     | 1,76 | Gruplar arası   | 35,50           | 4   | 8,87         | 2,394 | ,05  |
|                                         | Demokratik     | 279 | 11,09     | 1,83 | Gruplar içi     | 990,00          | 269 | 3,70         |       |      |
|                                         | Tutarsız       | 131 | 10,18     | 1,98 |                 |                 |     |              |       |      |
|                                         | İzin Verici    | 148 | 10,34     | 1,78 | Toplam          | 1025,51         | 271 |              |       |      |
|                                         | Koruyucu       | 172 | 10,42     | 2,19 |                 |                 |     |              |       |      |
| <b>Kişilerarası İletişim Yetkinliği</b> | Otoriter       | 90  | 55,58     | 6,64 | Gruplar arası   | 565,56          | 4   | 141,39       | 2,819 | ,02  |
|                                         | Demokratik     | 279 | 58,68     | 6,69 | Gruplar içi     | 13393,43        | 269 | 50,16        |       |      |
|                                         | Tutarsız       | 131 | 55,22     | 6,87 |                 |                 |     |              |       |      |
|                                         | İzin Verici    | 148 | 55,68     | 8,18 | Toplam          | 13958,99        | 271 |              |       |      |
|                                         | Koruyucu       | 172 | 57,56     | 7,17 |                 |                 |     |              |       |      |

Elde edilen sonuçlara göre, dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerileri aile yapısını tanımlamaya göre anlamlı farklılık göstermektedir [ $F_{\text{(dinleme becerisi)}}(2,269) = 1,035$ ;  $F_{\text{(sosyal rahatlık becerisi)}}(2,269) = 3,208$ ;  $F_{\text{(empati becerisi)}}(2,269) = 2,417$ ;  $F_{\text{(ifade becerisi)}}(2,269) = 2,394$ ;  $p > ,05$ ]. Bireylerin kişilerarası iletişim yetkinlikleri genel olarak incelendiğinde de kişilerarası iletişim yetkinlikleri düzeylerinin aile yapısını tanımlamaya göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir [ $F(2,269) = 2,819$ ;  $p > ,05$ ].

## 5. Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmanın temel amacı, İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim yetkinliklerini demografik değişkenlere göre incelemektir. Bu amaçla, araştırmanın katılımcıları sosyodemografik bilgi formu ve kişilerarası iletişim yetkinliği envanteri doldurmuşlardır. Bu kapsamda katılımcıların cinsiyet, anne baba birliktelik, aile yapısının çekirdek veya geleneksel olup olmaması, sosyoekonomik düzey, sosyal destek

alma düzeyi, kardeş sayısı ve aile yapısı tanımlamaya bağlı olarak değişiklik gösterip göstermediğinin araştırılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı, İletişim Fakültesi öğrencilerinin kişilerarası iletişim yetkinliklerini demografik değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada, cinsiyet, aile yapısı, sosyoekonomik düzey, sosyal destek alma düzeyi, kardeş sayısı ve aile yapısını tanımlama biçimleri gibi çeşitli demografik faktörlerin kişisel iletişim becerilerini nasıl etkilediği test edilmiştir.

Çalışmada öncelikle, cinsiyet ile kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik hipotez test edilmiştir. Yapılan analizde, cinsiyetin kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgu, cinsiyetin kişilerarası iletişim becerilerinde önemli bir fark yaratmadığını göstermektedir. Bir diğer hipotezde ise aile yapısının birlikte olup olmaması ve kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan testler sonucunda, aile yapısının birlikte olup olmaması ile iletişim yetkinlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu da, anne-baba birlikteliğinin iletişim becerileri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir. Çalışmada ayrıca çekirdek aile ve geleneksel aile yapıları arasındaki fark da araştırılmıştır. Yapılan analizde, çekirdek aile yapısına sahip bireyler ile geleneksel aile yapısına sahip bireyler arasında kişilerarası iletişim yetkinlikleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç, aile yapısının kişisel iletişim becerileri üzerinde etkili olmadığına işaret etmektedir. Bir başka hipotezde sosyoekonomik düzey ile kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan analizde, sosyoekonomik düzeyin iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Bu bulgu, sosyoekonomik faktörlerin kişilerarası iletişim becerilerini önemli ölçüde etkilemediğini göstermektedir. Ayrıca, sosyal destek alma düzeyi ve kişisel iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişki de test edilmiştir. Yapılan analizde, sosyal destek alma düzeyinin kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu durum, sosyal destek ile iletişim becerileri arasında doğrudan bir bağlantı olmadığını ortaya koymaktadır. Çalışmanın diğer bir hipotezinde kardeş sayısının, kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde anlamlı bir fark yaratıp yaratmadığı da incelenmiştir. Yapılan analizde, kardeş sayısının kişisel iletişim becerileri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Son olarak, aile yapısını tanımlama biçimi ile kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan analizlerde, aile yapısını tanımlama biçiminde sosyal rahatlık becerisi, empati becerisi ve kişilerarası iletişim yetkinliklerinde anlamlı farklar gözlemlenmiştir. Bu bulgu, aile yapısını tanımlama biçiminin, kişisel iletişim becerilerinin gelişimi üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın en önemli güçlü yönü, dünyada görece yeni oluşturulan ve Türkiye’ye de yeni uyarlaması yapılan Kişilerarası İletişim Envanterini bir araştırmada ilk kez kullanan araştırmalar arasında yer almasıdır. Çalışmadaki örneklem grubunun demografik özelliklerinin çeşitliliği nedeniyle bulguların genellenebilirlik olasılığı artmaktadır. Kişilerarası iletişim yetkinlikleri açısından kültürel, sosyal, ekonomik ve politik yapıların psikolojik sağlık üzerinde etkisi göz ardı edilmiştir. Bireyci ve toplulukçu kültürel toplumsal yapılarına göre kişilerarası iletişim yetkinlikleri ayrımı bu çalışmada yapılmamıştır. Kişilerarası iletişimin bireyci ve toplulukçu kültürlerdeki davranışsal çıktıları ve yaklaşım sal farklılıkları olduğu unutulmamalıdır (Öğretir Özçelik & Özçelik, 2022).

Çalışmanın sonuçsal bağlamda sınırlılıkları da bulunmaktadır. İlk olarak, katılımcıların ölçekleri gelişigüzel ve sübjektif şekilde doldurması ihtimali nedeniyle veri güvenilirliğini olumsuz yönde etkileme olasılığıdır. Çalışmada analize başlamadan önce yapılan uç değer analizleri bu durumun etkisinin az olduğunu görülmektedir. Bireysel, ailesel ve çevresel risk ve koruyucu faktörlerin ölçekte yeterince yer almaması halinde araştırma bulgularının gücünü olumsuz etkileyebilecek özellikle bazı değişkenler açısından sonuçların istatistiksel olarak anlamsız çıkmasına yol açabilecektir. Son olarak, kişilerarası iletişim yaklaşımlarının farklı teorik yaklaşımların olmasından dolayı diyalog, empati, ifade etme, uyum, sosyal rahatlık ve dinleme gibi davranışların ölçümü de farklı olabilecektir. Korelasyon analizinde bazı alt boyutlarda anlamlı sonuçlar çıkmış olması bulguların geçerliliğini arttırmış olsa da bazı değişkenlerin etkileşim gücünün yeterli derecede yüksek olmaması ile açıklanabilir.

## 6. Kaynakça

- Allen, M. (2017). The SAGE Encyclopedia of Communication Research Methods. SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781483381411>
- Amru, K., Hamid, F., Afandi, I. N., Amalia, A., Mannyu, B., Nelwan, B. J., & Mappaware, N. A. (2023). The Association of “First 1000 Days of Life” Training Program on Communication Skill and

- Empathy of Undergraduate Medical Students: A Cross-Sectional Study. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 11(4), 222.
- Başay, A. C., & Öğretir-Özçelik, A. D. (2018). “Kaşağı” Adlı Hikâyenin Aile İçi İletişim Ve İletişim Çatışmaları Açısından İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 429-456. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.324802>
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.
- Cuic Tankovic, A., Kapeš, J., & Benazić, D. (2022). Communication skills in generation Z as future tourism employees. *Communication Research and Practice*, 8(1), 86-102. <https://doi.org/10.1080/22041451.2021.2017136>
- Dökmen, Ü. (2000). *İletişim çatışmaları ve empati*. Sistem Yayıncılık.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8. Baskı). New York: The McGraw-Hill Companies.
- Gravetter, J. F. ve Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences* (4. Bas-kı). USA: Linda Schreiber-Ganster.
- İzgören, A. Ş. (1999). *Dikkat Vücudunuz Konuşuyor: Türkiye’de Beden Dili, İş Yaşamı ve Renkler*. Elma Yayınevi.
- Küçük, O. (2016). *İletişim Genel/Teknik İletişim-Pazarlama İletişimi-Reklamcılık*. Ekin Yayınevi.
- McCroskey, J. C. (1982). Communication competence and performance: A research and pedagogical perspective. *Communication Education*, 31(1), 1-7. <https://doi.org/10.1080/03634528209384654>
- Myers, G. E., & Myers, M. T. (1988). *The dynamics of human communication: A laboratory approach*. (No Title).
- Öğretir Özçelik, A. D. & Özçelik, S. (2022). *Çatışma ve Uyuşmazlık Analizi*. Hegem Yayınları.
- Öğretir Özçelik, A. D. (2006). Duygusal Gelişim ve Eğitim Sözsüz İletişim Problem Çözme ve Sosyal Beceriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1).
- Özçelik, S. (2021). *COVID 19’un Uluslararası Güvenlik, Barış, Savaş ve Çatışmalara Etkileri*. Orion Kitapevi.
- Peters, J. D. (1999). *Speaking into the Air: A History of the Idea of Communication*. University of chicago Press.
- Phillips, G. M. (1984). A competent view of “competence”. *Communication Education*, 33(1), 25-36. <https://doi.org/10.1080/03634528409384714>
- Puhakka, A., Rautopuro, J., & Tuominen, V. (2010). Employability and Finnish University Graduates. *European Educational Research Journal*, 9(1), 45-55. <https://doi.org/10.2304/eerj.2010.9.1.45>
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Spitzberg, B. H. (1983). Communication competence as knowledge, skill, and impression. *Communication Education*, 32(3), 323-329. <https://doi.org/10.1080/03634528309378550>
- Temin, M. (2022). *Gençlik ve Spor Bakanlığına Çalışan Sportif Eğitim Uzmanlarının İletişim Becerilerinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Valkonen, T. (2003). Puheviestintätaitojen arviointi: näkökulmia lukiolaisten esiintymis-ja ryhmätaitoihin (Sayı 7). *Jyväskylän yliopisto*.

- Vural, İ., Birsen, Ö., Tuna, Y., Erzurum, F., Küçük, M., Özkoçak, L. & Ünal Çolak, F. (2014). İletişim. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Wiemann, J. M. (1977). Explication And Test Of A Model Of Communicative Competence. Human Communication Research, 3(3), 195-213. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1977.tb00518.x>

## **Research Article**

### **İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Kişilerarası İletişim Yetkinliği Durumlarının Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi**

*Investigation of Interpersonal Communication Competence Status of Communication Faculty  
Students According to Demographic Characteristics*

**Ümit ÖZEN**

Dr., Serbest Araştırmacı

[umitozen@hotmail.com](mailto:umitozen@hotmail.com)

<https://orcid.org/0000-0003-2949-3833>

#### **Extensive Summary**

Interpersonal skills and academic skills are cited as the most needed skills and knowledge in research among university graduates. Interpersonal skills include interview skills, teamwork and social skills, organizational and coordination skills, and communication skills. With the Bologna process, universities have made it compulsory for their graduates to have knowledge, skills and competencies in order to be employable, i.e. to be able to get a job, to be able to sustain their working life and to be able to move in the labor market (Puhakka vd., 2010). The changes brought about by modern life and globalization have also created new needs in the field of communication competencies. In business life, employers and service providers face new challenges such as globalization, internationalization, rapid change in technology and global issues (climate change, COVID 19 pandemic, etc.). With the rapid introduction of digital communication into our lives in recent years, it has been inevitable that new approaches to communication competencies have emerged (Özçelik, 2021). It is predicted that communication competencies will become more important in our daily life and business life.

Communication competence is one of the important topics in communication research. Many scientific studies have been conducted to measure communication competencies using quantitative data. Communication competence has also been addressed with contextual, cultural and relational dimensions. Especially in the recent period, with technological developments and the formation of a global society, new dimensions related to communication competencies have become the subject of scientific studies. Communication competencies can be divided into self-perceptual, interpersonal, small group, intercultural, health and computer-assisted (Allen, 2017).

The research is in descriptive survey model. The scientific study process in which the researcher aims to collect data to reveal certain characteristics of a group is defined as a survey research (Büyüköztürk vd., 2008).

The study group of the research consisted of a total of 820 female (410) and male (410) university students with normal development attending the Faculty of Health Sciences of 5 different universities in Ankara in the 2023-2024 academic year. Participants were reached by convenience sampling method.

In the general information form developed by the researcher to obtain demographic information about the university students in the study group by reviewing various sources, questions about university life were included in addition to information such as age, gender, birth order, number of siblings, perceived income level, family structure and attitudes.

Huang and Lin developed the Interpersonal Communication Competence Inventory for university students in 2015. The Turkish adaptation study was conducted by Çıkrıkçı and Çinpolat in 2021. The internal consistency coefficient for the ICI is 81. This inventory consists of 15 items and four sub-

dimensions. The sub-dimensions are listening skills (items 1,2,3,4), social comfort skills (items 5,6,7,8), empathy skills (items 9,10,11,12) and expressive skills (items 13,14,15). The interpersonal communication competence inventory is a 5-point Likert-type measurement tool as Completely Not Appropriate (1), Not Appropriate (2), Somewhat Appropriate (3), Appropriate (4), Completely Appropriate (5). A minimum score of 15 and a maximum score of 75 can be obtained from the measurement tool. There are no reversed items when scoring. The high score obtained from the KİYE measurement tool indicates that the communication competence of the individual is high.

The main purpose of this study is to examine the communication competencies of communication faculty students according to demographic variables. For this purpose, the participants of the study filled out a sociodemographic information form and an interpersonal communication competence inventory. In this context, it was investigated whether the participants' gender, parental union, whether the family structure was nuclear or traditional, socioeconomic level, level of social support, number of siblings and family structure varied depending on the definition. No significant difference was found in terms of gender, cohabitation of parents, whether the family structure is nuclear or traditional, socioeconomic level, level of social support and number of siblings. Significant differences were found in the social comfort skill dimension, empathy skill dimension and interpersonal communication competencies in defining family structure.

The most important strength of this study is that it is one of the first studies to use the Interpersonal Communication Inventory, which is relatively new in the world and recently adapted to Turkey. Due to the diversity of the demographic characteristics of the sample group in the study, the possibility of generalizability of the findings increases. In terms of interpersonal communication competencies, the effect of cultural, social, economic and political structures on psychological resilience was ignored. The distinction between interpersonal communication competencies according to individualistic and collectivistic cultural social structures was not made in this study. It should not be forgotten that interpersonal communication has behavioral outcomes and approach differences in individualistic and collectivistic cultures (Öğretir Özçelik & Özçelik, 2022).

There are also limitations of the study in terms of results. First, there is the possibility that participants may fill in the scales haphazardly and subjectively, which may negatively affect data reliability. The outlier analyses conducted before starting the analysis in the study show that the effect of this situation is small. If individual, familial and environmental risk and protective factors are not sufficiently included in the scale, it may negatively affect the strength of the research findings and may lead to statistically insignificant results, especially in terms of some variables. Finally, due to the different theoretical approaches of interpersonal communication approaches, the measurement of behaviors such as dialogue, empathy, expression, adaptation, social comfort and listening may also be different. Although the correlation analysis showed significant results in some sub-dimensions, which increased the validity of the findings, it can be explained by the fact that the interaction power of some variables is not high enough.